

Lichen planopilaris

■ Wat is lichen planopilaris?

Lichen planopilaris is een aandoening van de haren op de hoofdhuid. De haarzakjes ontsteken, waardoor er haaruitval ontstaat. De haaruitval gaat gepaard met littekenvorming, waardoor de haren niet meer terug kunnen groeien en dus sprake is van blijvend haarverlies. Het komt vooral voor bij vrouwen in de leeftijd 40-60 jaar. Bij mannen wordt het minder vaak gezien.

■ Hoe ontstaat lichen planopilaris?

De oorzaak is niet bekend. Er wordt gedacht dat het een auto-immunreactie van het lichaam is, een stoornis in het afweermechanisme (immuunsysteem) van het lichaam. Het immuunsysteem richt zich hierbij tegen weefsels of cellen van het eigen lichaam. Dit is echter nog niet volledig duidelijk.

■ Wat zijn de verschijnselen?

Er ontstaan kalende plekken op de hoofdhuid. Dit begint vaak ter plaatse van de kruin of bovenop het hoofd maar kan overal op de hoofdhuid ontstaan. De aangedane gebieden kunnen jeuken en branderig aanvoelen. Verder kunnen er rode bultjes en schilfering bij de haarschacht gezien worden. In een later stadium ontstaat verlittekening van het haarzakje.

Bij 20-50% van de patiënten kunnen er ook huidafwijkingen gezien worden elders op de huid (lichen planus), slijmvliezen (in de mond, vaginaal of bij de penis) of nagels (lichen planus van de nagels). Frontal fibrosing alopecia is een variant van lichen planopilaris. Deze twee termen worden nog wel eens door elkaar heen gebruikt. Bij frontal fibrosing alopecia trekt de voorste haargrens zich terug. Vaak begint de haaruitval ter plaatse van de wenkbrauwen. De teruggrekken van de haargrens valt vaak pas jaren later op met alleenstaande haren (lonely hairs) in het gebied. Ook kan aan de kleur van de huid gezien worden waar de haargrens eerst aanwezig was. Deze lijn is vaak bleker dan de rest van de kleur van het gezicht. Ook is er sprake van een versterkte vaattekening bij het voorhoofd en de slapen. En kunnen kleine bultjes zichtbaar zijn bij de slapen waar eerst de haren groeiden.

■ Hoe wordt de diagnose gesteld?

Door beoordeling van de dermatoloog met behulp van de dermatoscoop, kan vaak de diagnose al gesteld worden. Als het beeld minder duidelijk is kan de dermatoloog ook nog een klein stukje huid wegnemen (biopt) om dit stukje huid te onderzoeken. Het afnemen van bloedonderzoek heeft geen meerwaarde bij lichen planopilaris.

■ Wat is de behandeling?

De behandeling is gericht op het remmen van het ontstekingsproces in de haarzakjes. Het doel is om het haarverlies, de jeuk en branderigheid te verminderen. Helaas is dit moeilijk en zijn er geen behandelingen die gegarandeerd verbetering geven. De verlittekening is onomkeerbaar. Hieronder staan enkele behandelopties beschreven.

■ Lokale behandeling

Sterke corticosteroidhoudende lotions kunnen als eerste stap gebruikt worden in de behandeling. Corticosteroiden zijn hormonen die het lichaam (bijnier) ook zelf aanmaakt. Dit werkt ontstekingsremmend (zie ook de folder 'Corticosteroiden voor de huid'). Deze lotion zal in eerste instantie dagelijks gesmeerd worden, vervolgens enkele dagen van de week als onderhoudsbehandeling. Soms wordt ook een hormoonvrije behandeling (calcineurine remmer) gegeven. Het nadeel is dat dit enkel beschikbaar is als crème of zalf en dus vrij vet is voor de hoofdhuid.

■ Systemische behandeling

Als lokale behandeling onvoldoende effect geeft of sprake is van snelle uitbreiding kan er ook behandeld worden met tabletten. Enkele voorbeelden van tabletbehandelingen zijn het antimalariamiddel hydroxychloroquine (Plaquenil), antibiotica van de tetracyclinen groep (doxycycline of minocycline), acitretine, ciclosporine en methotrexaat. Dit zijn vaak langdurige behandelingen van maanden tot jaren om het ontstekingsproces langdurig te onderdrukken.

■ Wat zijn de vooruitzichten?

Lichen planopilaris is een hardnekkige haaraandoening met een wisselend beloop. Het kan na verloop van tijd spontaan rustiger worden. Behandelingen die het ontstekingsproces remmen kunnen dit soms wat bespoedigen. Helaas kan het altijd weer terug komen. Dit tijdsbestek varieert en hier heeft u zelf geen invloed op. In de gebieden waar verlittekening is ontstaan komt geen nieuwe haargroei meer terug.

■ Wat kunt u zelf nog doen?

Als er sprake is van uitgebreide verlittekening met kaalheid kunt u erover nadenken of u een pruik of haarwerk wilt aanschaffen. Uw dermatoloog kan u helpen met een machtiging die vaak ingestuurd moet worden om voor vergoeding in aanmerking te komen. Uw eigen zorgverzekering die u heeft afgesloten bepaald uw pakket en of u in aanmerking komt voor deze vergoeding. U kunt hiervoor zelf contact opnemen met uw zorgverzekeraar of deze vergoeding in uw pakket valt.

■ Meer informatie

Er is een patiëntenvereniging voor mensen met lichen planus: www.lichenplanus.nl. U kunt hier ook terecht met vragen over lichen planopilaris.

Deze folder is een uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie. Bij het samenstellen van deze informatie is grote zorgvuldigheid betracht.

De Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie wijst desondanks iedere aansprakelijkheid af voor eventuele onjuistheden of andere tekortkomingen in de aangeboden informatie en voor de mogelijke gevolgen daarvan.

www.nvdv.nl

Voor informatie over patiëntenorganisaties verwijzen wij u naar de website van Huidpatiënten Nederland.

www.huidnederland.com

